

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

postbus 630
9700 AP Groningen
telefoon 050.164808

Groningen, 30 juni 1980.

1092

AAN:

het College van
Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen.

De laatste jaren komt het - vooral in dichter bevolkte gebieden in Nederland - steeds veelvuldiger voor dat bebouwing als gevolg van uitbreiding van kernen en beplanting in het algemeen een bedreiging gaan vormen voor het behoud van molens in Nederland.

Geconstateerd kan worden dat de meeste instanties, die met een molen te maken hebben, wel zeer sympathiek staan ten opzichte van het behoud daarvan als monument met een belangrijke cultuurhistorische waarde, maar dat er vaak weinig begrip bestaat voor een juiste inrichting van de directe omgeving van de molen.

Voor ieder monument is de omgeving van groot belang, maar juist de molen die van wind afhankelijk is om te kunnen werken, stelt in dit opzicht bijzondere eisen.

Voorals een molen als vanouds weer ging malen kon wel eens schrijnend worden vastgesteld dat gedurende een aantal jaren er geen rekening mee was gehouden hoe een molen van zijn omgeving afhankelijk is. Die bewustwording was uiteraard het eerst in de molenwereld zeer aanwijsbaar; bovendien ging die molenwereld bij betrokkenen aandacht op het probleem vestigen. Het is bij dit alles belangrijk dat bij planologische maatregelen rekening wordt gehouden met molens. De Provinciale Planologische Dienst van Groningen is op dit punt attent.

In het algemeen is het bezwaarlijk - zo niet onmogelijk - om tegen eenmaal tot stand gekomen bouwkundige obstakels in het belang van de molen op te

-treden-

41
treden. Eerder kwam het voor dat men tot verplaatsing van de molen overging.

Anders is het waar het om beplantingen gaat. Hoge beplantingen kwamen vroeger in de omgeving van de molen minder voor, hetgeen het dorpsilhouet en de molen ten goede kwam.

Nu wij - met de herwaardering van de molen ook als instrument - meemaken dat molens weer tot oude glorie komen, blijkt het mogelijk om in het belang van die molen de beplanting in die omgeving te beperken.

In deze provincie zijn de volgende recente voorbeelden aanwezig.

1. De korenmolen Joeswert te Feerwerd werd na restauratie weer een ambachtelijk in gebruik zijnde molen. De eigenares van deze molen, een plaatselijke molenstichting, attendeerde het gemeentebestuur van Ezinge op de windhinder die werd ondervonden van een populierenaanplant rondom het sportveld in de buurt van de molen. Bij het overleg met het gemeentebestuur bracht de molenstichting een rapport in, hetwelk hierbij gaat.

Het gemeentebestuur gaf in het voorjaar van 1980 opdracht tot het inkorten van de populieren tot knothoogte.

2. De zaagmolen Fran te Woltersum, eigendom van de gemeente Ten Boer, werd op 3 mei 1980 na restauratie officieel weer in gebruik gesteld. T. Krabbendam is hier nu de professionele houtzager van de enige houtzaagmolen in deze provincie. Al vóór de feestelijke opening waren er populieren nabij de molen geknot.

Onze commissie nam kennis van het onder 1 bedoelde rapport. Zij gaat met de inhoud akkoord, al wordt wel aangetekend dat uit esthetische overwegingen een volledig rooien soms misschien de voorkeur boven knotten verdient.

In het bedoelde rapport worden gehanteerde maatstaven genoemd. Het komt ons juist voor bij de beplanting langs provinciale wegen maatstaven aan te houden. Zo zou een aanpassing van de beplanting met hoge wilgen van de provinciale weg te Feerwerd er toe kunnen leiden dat aan de reeds verkregen verbetering minder afbreuk wordt gedaan.

Wij geven u in overweging het voorgaande ter kennis te brengen van de directeur-hoofdingenieur van de Provinciale Waterstaat met het verzoek in voorkomende gevallen de windbelemmering op te heffen of te verminderen of - door de keuze van beplanting - te voorkomen.

B. Jongma

(secr.)

Namens de Provinciale
Groninger Molencommissie:

[Handwritten signature]

(voorz.)

voor het omringende gebied
is een bestemmingsplan gemaakt.
Tegende beplanting is tenwaan aan
geteerd. De burgemeester zal de mee
dat het bestemmingsplan is aangepast.
De molen zal zijn windvang behouden -
SBB zal beplanten volgens voorbeschreven
bestemmingsplan.

VE 10/12

Vriend Van Egmond

Die bijgaande stukken.
Wat kunnen we doen?

Winschoten, 16 oktober 1980.

Aan de Provinciale Groningse Molencommissie,

M.,

Hierbij roep ik uw medewerking in om verdere versterking van de biotoop van de molen aan de Ganzedijk, gemeente Finsterwolde, te voorkomen. Zoals u bekend zal zijn is dit molentje nu al behoorlijk in het bomengroen ingepakt.

In het kader van het landschapsplan van de ruilverkaveling Beerta zal aan de zuidzijde van de molen een boscomplex worden aangelegd. Gealarmeerd door een van de buurtbewoners heb ik enige maanden geleden als biotoopwachter van het Gilde van vrijwillige molenaars aan de plaatselijke commissie voor de ruilverkaveling gevraagd het beplantingsplan bij de molen te herzien. Ik kreeg als antwoord, dat ik zou worden uitgenodigd voor een informatieavond van het Staatsbosbeheer. Dit is nog niet gebeurd. Intussen gaat men wel verder met grondaankopen en met de voorbereidingen voor de uitvoering van het plan.

Ook aan de westzijde van de molen zal de situatie over een aantal jaren behoorlijk verslechteren. Ondanks een gedeeltelijke gegrondverklaring van mijn bezwaarschrift tegen het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Finsterwolde inzake de boombeplanting langs de weg Ganzedijk zijn hier toch een soort populieren geplant. Volgens de uitspraak van de gemeenteraad zou worden overwogen of het mogelijk was een lager blijvende boomsoort aan te planten.

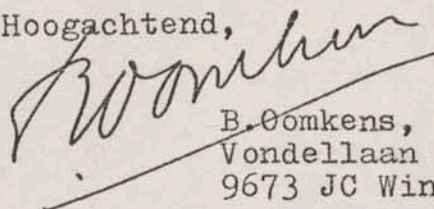
In het belang van de molenbiotoop zou ik heel graag zien dat de provinciale molencommissie eveneens aan de ruilverkavelingscommissie Hoofdstraat 144, 9686 PH te Beerta een dringend verzoek doet het beplantingsplan bij de molen niet uit te voeren.

Een soortgelijk verzoek heb ik gericht tot de Rijksdiens voor de Monumentenzorg en het bestuur van De Hollandse Molen.

Een overdruk van het landschapsplan verduidelijkt de situatie.

Uw reactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

B. Oomkens,
Vondellaan 6,
9673 JC Winschoten.

copie bestemd voor de Groninger Molencommissie

Prins Hendrikkade 108
1011 AK Amsterdam
Tel. 020 - 23 87 03

Giro: 113590
Bank: A.B.N.
Amsterdam
rek.nr.: 54.95.31.556

DE HOLLANDSCHE MOLEN

Vereeniging tot behoud van
molens in Nederland

Uw brief:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: dK/Ste
Onderwerp: molen te Ganzedijk
gem. Finsterwolde

Plaatselijke Commissie voor de
Ruilverkaveling Beerta
Hoofdstraat 144
9686 PH BEERTA

Amsterdam, 3 december 1980.

Mijne heren,

Dezer dagen ontvingen wij van één van onze Groninger leden een alarmerend bericht betreffende een eventueel beplantingsplan nabij de molen aan de Ganzedijk in de gemeente Finsterwolde.

Enkele jaren geleden is deze molen geheel gerestaureerd. In het open land van Groningen vormt hij een belangrijk herkenningspunt.

Door de thans geprojecteerde beplanting wordt de molen in de toekomst niet alleen voor een deel aan het gezicht onttrokken doch zal ook moeite hebben met windvang uit bepaalde richtingen.

Wij zullen het zeer op prijs stellen indien uwerzijds maatregelen kunnen worden genomen om de molen een open plek in het landschap te laten behouden, zodat beide belangen namelijk het zicht op en de windtoetreding tot de molen gerespecteerd worden.

Vertrouwende op uw medewerking in deze,

met de meeste hoogachting,
"De Hollandsche Molen",

A.J. de Koning,
technisch adviseur.

46 M38

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

postbus 630
9700 AP Groningen
telefoon 050.164809
55 M38

Groningen, 23 dec. 1980.

Geachte Heer Oomkens,

Het leek me de moeite waard om u met bijgaande
stukken te tonen dat het geluid van biotoopwachters
en andere molenvrienden en -instanties zijn uitwerking
heeft.

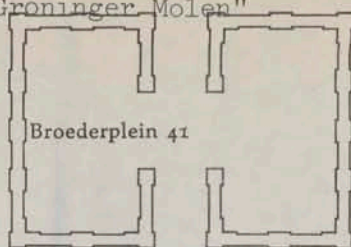
Uw opmerkingen zijn ter harte genomen in de ruilver-
kavelingscommissie en bij de voorbereiding van het
bestemmingsplan. Tussenpersonen waren J. van Egmond,
die meedraait namens de P.P.D. in deze ruilverkaveling,
en R. Lode. In de ruilverkaveling^{scia} (waar ook de burgemees-
ter van Finsterwolde in zit) houdt men ten minste de
planologische maat 1:50 aan. De burgemeester
lichtte daarbij toe de opmerkingen voor "onze molen"
(eigendom gem. Finsterwolde) zeker belangrijk waren
en ook in het bestemmingsplan worden verwerkt.

{ br. Molencie 1092,
" G.S. 56
in notitie Feerwerd.

Met vriendschappelijke groet,

Pfongsmä,
secr.

Rijksdienst voor de Monumentenzorg

postbus 1001 | 3700 BA Zeist
telefoon 03404 | 28 122

Het Bureau Uitvoering Ruilverkaveling
"Beerta" t.a.v. de Plaatselijke Commissie
p/a Hoofdstraat 144
9686 PH BEERTA.

nummer 64.629
bericht op

Zeist,

- 5 FEB. 1981

onderwerp Molenbiotoop betr.
de molen aan de
Ganzendijk
te Finsterwolde.

Naar aanleiding van de hierbij in copie gaande brief van de heer B. Oomkens, wonende aan de Vondellaan 6 te Winschoten en biotoopwachter van dat gebied, bericht ik U het volgende.

Het is voor het functioneren van een windmolen absoluut noodzakelijk dat de wind vrij uit alle richtingen kan toetreden.

Daar dit bij de onderhavige molen toch al niet optimaal het geval is, dient deze situatie naar mijn mening niet te worden verergerd.

Vermeld zij nog dat in het recente verleden vanwege de overheid aan deze molen, teneinde hem voor het nageslacht te bewaren, een niet on aanzienlijk bedrag is besteed aan de restauratie van dit werktuig.

Tevens staat deze molen vermeld in de lijst van beschermde monumenten van geschiedenis en kunst voor de gemeente Finsterwolde.

Ik deel dan ook de bezorgdheid van de heer Oomkens geheel en geef U dringend in overweging het daarheen te leiden dat, indien het beslist noodzakelijk is dat tot boomaanplant moet worden overgegaan, een zodanige afstand tot de molen zal worden gehouden, dat, wanneer de bomen volgroeid zijn, de vrije windtoetreding tot de molen verzekerd blijft.

Afschrift dezès zend ik aan Gedeputeerde Staten van Groningen, aan Burgemeester en Wethouders van Finsterwolde, aan de heer B. Oomkens te Winschoten alsmede aan de Vereniging "Vrienden van de Groninger Molens".

De Directeur Restauratiezaken

(Jhr. Ir. L.L.M. van Nispen tot Sevenaer)